

Pr Signe Riisalo
Sotsiaalministeerium

Teie: 25.06.2023 nr SOM/23-0866/-1K

Meie: 21.08.2023 nr 1-7/153-2

Kooskõlastuskiri lastekaitseaduse väljatöötamise kavatsusele

Sotsiaalministeerium esitas kooskõlastamiseks lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse laste heaolu tõstmiseks (edaspidi *VTK*). Siseministeerium peab oluliseks lastekaitse valdkonna arendamist ja tõhustamist ning leiame, et *VTK*-d koostades on Sotsiaalministeerium teinud ära suure töö selleks, et suurendada laste heaolu, valdkondadeülese varajase koostöö tõhusust ja lastekaitsetöö kvaliteeti. Siseministeerium kooskõlastab *VTK* järgmiste märkuste ja ettepanekutega arvestamise korral.

1. *VTK* lehekülj 2 kirjeldab hetkeolukorda ja sihtrühma ning toob välja järgneva statistika: „Viimasel viiel aastal on kuni 19-aastaste seas registreeritud igal aastal enam kui 4000 uut ambulatoorset psühhiaatrilist haigusjuhtu (2021. aastal 4688). 2022. aastal sooritas neli alla 15-aastast ja viis 15–19-aastast noort suitsiidi.“. Siseministeerium tuleb meelde, et kui me räägime lastest, siis statistikat võrreldes ei saa arvesse võtta 18-aastaste statistikat, sest nad on täisealised.
2. *VTK* keskendub neljale peamisele probleemile. Siseministeeriumil on täpsustavad küsimused neist kolmele:
 - 1) *lapse abivajadust märgatakse ja abi pakutakse liiga hilja ning valdkondade koostöö lapse abistamisel ei ole piisav;*
VTK-st ei selgu, kes on need, kes märkavad hilja – eesmärk on saada teatud sihtgrupp tööle ehk märkama. Lastekaitseadus (edaspidi *LasteKS*) näeb ette kohustust abivajavast lapsest teatada kõigil isikutel, kellel on olemas teave abivajavast lapsest. Sellest tulenevalt tuleks tööd teha nende sihtgruppidega, kellel võib olla kokkupuude lastega ja kes abivajavatest lastest ei teavita ning otsida lahendusi nende kaasamiseks ja märkamiseks.
 - 2) *juhtumikorraldus ei ole piisavalt lapsi ja peresid kaasav ega paku lastekaitsetöötajale tööks vajalikke lahenduskeskseid tööriistu, hindamis- ja mõõtmisvahendeid;*
Kas Sotsiaalministeeriumil on mingi juba olemas ülevaade sellest, millistest tööriistadest täpsemalt puudust tuntakse?
 - 3) *KOV-idele on antud lastekaitsevaldkonnas palju olulisi ülesandeid, millest suur osa langeb lastekaitsetöötajate õlule. Suur töökoormus ja vähene tugi põletab lastekaitsetöötajad läbi, samuti soodustab see liigset tööjõu voolavust ja mõjutab pakutava abi kvaliteeti;*
Siinkohal jääb arusaamatuks, millisest toest lastekaitsetöötajatel puudu jääb. Kui tegemist on organisatoorse toega, siis kui palju suudab *LasteKS*-i reform mõjutada selle muutumist, kui kohaliku omavalitsuse töö aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (edaspidi *KOKS*). Siseministeerium teeb ettepaneku analüüsida, kas ja milliseid

täiendusi ning muudatusi oleks vaja teha KOKS-is selleks, et lastekaitsetöötajate tööd toetada.

3. VTK-s on kirjeldatud, kuidas analüüsis toodud nelja peamise probleemi lahendamiseks on muu hulgas oluline arendada ennetustasandit. Selguse huvides palume täpsustada, millist tasandit siin mõeldud on, sest ennetuse teooria¹ kohaselt on neid kolm.
4. VTK punkti 1. *Lapse abivajaduse ennetamine, varajane märkamine ja valdkondadeüleline abistamine* osas, mis käsitleb regulatiivseid lahendusi (lk 6), rõhutatakse ennetustöö tähtsust ning kohaliku omavalitsuse rolli selle korraldamisel kohalikul tasandil. Nõustume sellega, kuid siinkohal on väga oluline ära märkida, et sekkumine peab tuginema kindlal teoreetilisel raamistikul, mis selgitab, kuidas soovitud tulemused saavutatakse. Ennetuse plaanimise ja sekkumise aluseks peab olema olukorra sisuanalüüs, mis paljudel kohalikel omavalitsustel laste ja perede heaolu vaatest puudub. 2020. aastal tegi Tervise Arengu Instituut koostöös Sotsiaalkindlustusametiga pilootprojekti, kus liideti omavahel tervise- ja heaoluprofiil ning laste ja perede profiil². Täna on seda profiili kasutanud olukorra analüüsiks üksikud kohalikud omavalitsused. Analooget terviklikku analüüsi Siseministeeriumile teadaolevalt ei ole. Ennetustegevuste planeerimiseks on oluline mõista, mis on kohaliku omavalitsuse konkreetsed probleemid ja kitsaskohad ning nende lahendamiseks valida teadus- või tõenduspõhised ennetussekkumised.
5. VTK-s on ühe probleemina toodud välja, et lapse abivajaduse märkamine ja sellele reageerimine on spetsialistide seas ebaühtlane. Siseministeerium soovib täpsustada, milliseid spetsialiste siin täpsemalt mõeldud on. Sellest tulenevalt saaks konkreetsemalt luua jätkutegevusi (nt kirjeldada ülesannete jaotust ning tegevusi) seaduse eelnõus.
6. Analüüsis tuuakse välja, et juhtumi lahendamisel on ebaselgus nii võrgustikutöös kui osapoolte ülesannetes ning üheks probleemiks on seejuures andmevahetuse ebapiisav regulatsioon. Siseministeerium tervitab mõtet ja algatust selle kitsaskohaga tegelemiseks. Sellele probleemile on viidanud ka õiguskantsler. Sotsiaalhoolekande seaduses (edaspidi *SHS*) ja LasteKS-is puuduvad praegu alused laste heaolu tagamiseks vajalikuks andmevahetuseks. Näeme vajadust analüüsida ja erinevate osapoolte vahel kokku leppida, milline on see info, mida spetsialistid oma tööks vajavad ning millist infot omavahel jagada võib. Eraldi väärib käsitlemist ka see, kuidas saadud infot tõlgendada – seda tuleb osata kontrollida ja analüüsida enne haldustoimingu sooritamist või haldusakti andmist. Need põhimõtted tuleks kindlasti kavandatava eelnõu väljatöötamise raames läbi rääkida ja põhimõtted seaduses või selle alusel kehtestatavas õigusaktis sätestada.
7. Siseministeerium toetab algatust seaduses sätestada kohalikul tasandil universaalse ennetuse pakkumise aluspõhimõtted ning sätestada kohalike omavalitsuste ülesandena universaalse ennetuse korraldamine. Oluline on meeles pidada, et ennetusest ja kohustusest selle korraldamisele on viidatud erinevates seadustes. Lisaks LasteKS-le on ka korrakäiteseaduses kohustus ennetuseks, s.t süütegude, muude korrarikkumiste ärahoidmine, süütegude soodustegurite mõju vähendamine ning avaliku korra tagamine. Oluline on selgelt sõnastada, milline saab olema Sotsiaalkindlustusameti roll ennetuses ning milline roll jääb kohalikule omavalitsusele.
8. VTK-s on ühe regulatiivse lahendusena välja pakutud sätestada võrgustikutöö ja andmevahetuse raamistik. Nimetatud pealkirja all olevas kokkuvõttes/selgituses ei ole andmevahetuse raamistikust üldse juttu. Paika tuleks panna ja siin kirjeldada, milliseid andmeid on vaja koguda selleks, et oma tööd ära teha või milliste andmete puudumine takistab tänasel päeval abi pakkumist. Selleks tuleks seda analüüsida. Kui on teada,

¹ . Mrazek, PJ; Haggerty, RJ . (1994). Reducing Risks for Mental Disorders: Frontiers for Preventive Intervention Research. Washington (DC): National Academies Press (US); https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK236319/pdf/Bookshelf_NBK236319.pdf

² Haage, B; Kerge, E.(2020). Ennetustöö korraldus uuenenud tervise- ja heaoluprofiili abil. <https://tai.ee/en/node/11610>

milliseid andmeid vaja on, siis tuleb vaadata, kas nende andmete saamiseks on õiguslik alus olemas ja kui ei ole, siis see seadusesse kirjutada.

Lisaks on analüüsis pakutud välja, et LasteKS-is tuleks kindlaks määrata nn võtmespetsialistide ring, kellel on kohustus teavitada abivajavast lapsest kohalikku omavalitsust ning panustada edaspidi lapse ja pere abivajaduse hindamisse ja abi osutamisse. Nii eelmine kui ka tänane LasteKS sätestab kohustuse abivajavast lapsest viivitamata teavitamiseks. Kui seda ei tehta, siis tuleb analüüsida mitteteatamise põhjuseid ja selle abil leida lahendusi, kuidas tagada, et nendest juhtumitest teavitataks. Siseministeeriumi hinnangul ei anna spetsialistide seaduses nimetamine midagi juurde ega aita kaasa sellele, et abivajadusest rohkem teavitataks, sest iga juhtum on erinev ja vajadus kaasata on iga juhtumi korral erinev. Seaduslooja ei pruugi ette näha kõiki spetsialiste ja olukordi. Nii võib juhtuda, et võtmespetsialisti ei ole seaduses mainitud ja võib tekkida küsimus, kas sellisel juhul sellega ei tegeletagi, kuna seaduses puudub vastava spetsialisti kaasamise võimalus. Oluline on ühiskonnas jätkuvalt tõsta teadlikkust ning koolitada spetsialiste sellel teemal.

9. VTK-s jääb hetkel ebaselgeks, mida on mõeldud spetsialistide kohustuse all panustada oma pädevuse piires lapse ja pere heaolu hindamisse ja edasisse juhtumikorraldusse, sealhulgas osaleda võrgustikutöös ning anda lastekaitsetöötajale ja teistele osapooltele vajalikku teavet. Kas need kohustused on kavas läbi arutada ja välja kirjutada seaduses, nt milline on vajalike teave? Teavitamiskohustus ei anna õiguslikku alust andmete vahetamiseks. See oleks juhtumi korraldamiseks ka liiga kitsas alus.
10. VTK toob välja, et abi osutamisel on vajalik kõigi seotud osapoolte koordineeritud tegutsemine. Eriti oluline on soodustada kooli ja kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajate regulaarset suhtlust. Palume selgitada, kas see tähendab ka seda, et koostöövõrgustik hakkab toimima 24/7, et oleks võimalik lahendada juhtumeid viivitamatult ka töövälisel ajal? Siseministeeriumi hinnangul tuleks lisaks koolidele suhtlust soodustada ka lasteaedadega.
11. Leiame, et VTK-st jääb arusaamatuks, mida kujutab endast „valdkondadeülene lapse abivajaduse esmane hindamisvahend“, millest analüüsis põgusalt kirjutatakse. Siseministeeriumi hinnangul võib täiendav infokorje spetsialistidele, niigi olemasolevale korjele, osutada keeruliseks ja koormavaks tööks. Juhul kui tegemist on uue infokorje vahendiga, siis palume seda selgemalt lahti kirjutada seaduse eelnõus.
12. VTK analüüs toob välja, et paljude juhtumite puhul ei jõuta hindamisest tegevuste planeerimiseni või nende fikseerimiseni (2020. aastal kinnitati tegevuskava vaid 35% juhtumimenetluste puhul ning 2021. aastal 61% juhtumimenetluste puhul). Hetkel jääb selgusetuks, mis selle põhjuseks on. Kas siin on probleemiks, et juhtumikorraldaja ei tegutse piisavalt kiiresti? Kas sellisel juhul peaks standarditega paika panema ajaraami, millise aja jooksul peavad kriitilised tegevused tehtud olema?
13. Siseministeeriumi hinnangul võiks täiendada VTK analüüsis välja toodud joonist 2. Juhtumikorralduse erinevate osadega seotud kitsaskohad. Joonises olevas ringis on sektor nimega „Last ja peret toetavate tegevuste planeerimine“ (ringi hall osa) ning selle juurde on tekitatud loend kitsaskohtadest. Teeme ettepaneku lisada sinna punktina „juhtumikorraldaja tegutsemise/abi osutamise õiguslike aluste hägusus“. Neid on vaja SHS-is juhtumikorralduse all täpsustada või vajadusel LasteKS-is.
14. VTK punkt 2. *Lapsi ja peresid kaasav lastekaitsetöö ja juhtumikorraldus*, toob välja sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (edaspidi *STAR*) süsteemi tervikliku uuendamise vajaduse. Siseministeerium tervitab algatust, kuid soovime rõhutada et IT-süsteemide tööprotsesside uuendamine ei saa olla ühekordne tegevus. Tegemist peab olema pideva ja süsteemse tööga, mille tarbeks on oluline eraldada süsteemset ressursse, sh rahalisi. Eriti oluline on see, kui soovitakse jõuda selleni, et erinevate ametkondade vahelised andmesüsteemid oleksid omavahel liigendatud nii, et laste abistamine ja heaolu tagamine oleks kiire ja efektiivne.

15. STAR uuenduse vajadusest kirjutades kasutatakse analüüsis terminit „Juhtumimenetlus“. Palume selgitada, kas tegemist on uue mõistega või mõeldakse ikkagi juhtumikorraldust. Kui nii, siis palume kasutada läbivalt ühte mõistet.

Oluline on sellise võimaluse loomine STAR programmi, kus kogu vajalik info võimalikust abivajadusest andmebaasi viivitamatult sisestatakse ja sisestatud andmed ka viivitamatult üle liiguks. Eesmärk oleks jõuda sinna, et ei oleks vaja mingeid täiendavaid kirjavahetusi ning andmevahetusi. Lisaks veel täiendav küsimus- kas on analüüsitud, millistele andmetele ja millisel eesmärgil peaks STAR olema ligipääsetav lapsevanemale? Siseministeeriumi hinnangul võiks STAR olla ühildatav e-riik.ee kaudu ja vajalik dokumentatsioon või andmed, mis peaks lapsevanemale olema kättesaadavad, liiguks E-riigi kaudu. Teatud vanuses võib ka juba lapse sellesse kaasata ja anda talle võimalus ID-kaardi saamisel näha enda kohta tegevusi ja kaasa rääkida.
16. Lisaks on analüüsis toodud välja, et STAR ei toeta tänast lastekaitsetööd. Lastekaitsetöötajateni jõuab väga erineva sisuga teateid abivajavatest lastest, mistõttu on pärast teate saamist tavaliselt vaja koguda täiendavat infot lapse olukorra kohta, et planeerida edasisi tegevusi. Sellest saab järeldada, et on vajadus täiendada kehtivat seadust ja täpsustada, milliseid andmeid on lastekaitsele minimaalselt vaja, kui teavitatakse lapse hädaohust või abivajadusest. Ei saa eeldada, et kõik andmed kätte saadakse ilma, et ise peaks täiendavalt infot koguma. Ja see tähendab ikkagi seda, et on tegelikult vajadus kohe kohale minna ja vaadata, milline olukord on, mitte koguda infot. Ainult kogutud info põhjal ei saa siiski planeerida oma edasisi tegevusi. Siseministeeriumi hinnangul peaks võrgustikuliikmetel olema õigustatud huvi ja ligipääs STAR-is olevate dokumentide ja andmete töötlemiseks oma tööülesannete täitmisel.
17. On tervitatav, et Sotsiaalministeerium soovib sätestada võrgustikutöö ja andmevahetuse raamistiku, et veel efektiivsemalt panustada lapse ja pere abivajaduse hindamisse ja abi osutamisse. Siinkohal on aga oluline välja tuua, et võrgustikud võivad töötada ja kokku tulla väga erinevatel eesmärkidel, näiteks juhtumipõhine koostöö, infovahetus või innovatsioon. Vastavalt eesmärgile tuleb üles ehitada ka võrgustikutöö toimimise struktuur. Siseministeerium soovib selgemalt välja tuua erinevad võrgustikutöö liigid ning täpsustada, millist liiki võrgustikutööd soovitakse raamistada ning kuidas seda peaks rakendama. Selline lähenemine annab selgemad juhised sellele, millist omavahelist koostööd nendelt kohalikul tasandil oodatakse.
18. Siseministeerium toetab mõtet võtta kasutusele lapse abivajaduse tasemete süsteem, mis aitaks lapse abivajaduse tasemele vastavat abi pakkuda. Meie jaoks on aga oluline, et juhtumikorraldaja oleks see, kes vajadusel kaasab vajalikke võrgustikuliikmeid või spetsialiste. Abi pakkumine saab samuti jääda vaid spetsialistide pädevuse piiresse.
19. VTK-s tehakse ettepanek võtta kasutusele nn valgusfoori süsteem, mis aitaks juhtumeid tegutsemiskiiruse ja riskitaseme järgi selekteerida. Seda mõtet on proovitud illustreerida joonisel 3. Juhime tähelepanu, et sellel joonisel on aga kolme taseme asemel neli, sest tasemeks loetakse ka abivajaduse puudumist. Ühtlasi palume täpsustada, kelle ülesandeks saab selle jälgimine. Lisaks oleks võimalik juhises välja tuua, kuidas toimub juhtumite analüüs, kuidas ja kus toimuks juhtumite jälgimine. Ise küsimus on, kas selle jälgimise osas peaks keegi tegema ka järelevalvet. Palume selgitada, kas VTK koostamise käigus on järelevalvega seonduvat analüüsitud või plaanitakse seda teha eelnõu koostamisel.
20. Analüüs toob välja, et oluline on toetada lastekaitsetöötaja sotsiaalseid oskusi. Sotsiaaltöö õppimiseks ja selles valdkonnas töötamiseks on teatud sotsiaalsed oskused juba eos vajalikud. Palume täpsustada, kas antud analüüsis on sotsiaalsete oskuste toetamise all mõeldud täiendõpet? Juhul, kui sellist liiki toetamist hakkab pakkuma Sotsiaalkindlustusamet, siis näeme vajadust selle täpsemaks kirjeldamiseks.
21. VTK-s on analüüsis kirjeldatud probleemide ja vajaduste katmiseks pakutud välja *Signs of Safety* meetoodika kasutamist. Siseministeeriumi hinnangul ei peaks seadusesse eraldi konkreetseid meetodeid sisse kirjutama. Seadus peab ütlema, kuidas need mudelid või

meetodid jõuavad kohalikku omavalitsusse, kuidas toimub koolitamine, kes tagab nende töös hoidmise, tulemuste analüüsi ja järelevalve. Vajadusel saab need meetodid või mudelid seaduse rakendusaktis täpsustada. Siis on uute meetodite lisandumisel võimalik seda muuta või täiendada.

22. VTK-s on eraldi teemana käsitletud lastekaitsetöötajate suurt töökoormust ning asjaolu, et neil tuleb tööd teha ka väljaspool tööaega. Lisaks veel asjaolu, et lastekaitsetöötajad tunnevad puudust tugispetsialistidest, kes neid nende tööd toetaks. Analüüsist ei selgu, kuidas oleks võimalik seadusega parandada tööaja kasutust ning selle planeerimist. Samuti jääb ebaselgeks, kuidas saab kohaliku omavalitsuse teiste teenistujate rolli seadusega reguleerida, et toetada lastekaitsetöötajaid. Tugispetsialistide puudus on laiem probleem Eestis ning vajaks laiemat analüüsi, et selle põhjal lahendusi leida.
23. Samuti jääb Siseministeeriumile ebaselgeks, kuidas analüüsis välja toodud väide, et lastekaitsetöötajate piisavust ei saa hinnata optimaalseks suhtarvuga piirkonnas elavatesse lastesse, saab lahendatud seaduse muudatusega. Tihti on lastekaitsetöötajate arvu probleemiks kohalike omavalitsuste ressursi küsimus ning isegi kui seadusega paika panna minimaalne lastekaitsetöötajate arv, siis see taandub asjaolule, et kas kohalikul omavalitsusel on olemas rahalised ressursid selleks ning kas piirkonnas on selliste kogemustega spetsialiste. Analüüsimist väärisk, kuidas kohalikud omavalitsused saaksid selles küsimuses omavahel koostööd teha ja ressursse jagada.
24. Analüüsis on toodud välja, et sotsiaaltöötajal puudub otsese juhiga igapäevane kontakt ning seetõttu peab ta oma töös tekkivate erinevate raskustega tulema toime iseseisvalt. Siseministeeriumi hinnangul on tegemist kohaliku omavalitsuse sisemise töökorralduse (sh juhtimise) probleemiga, mida pole võimalik lahendada pelgalt sellega, et seaduses nähakse ette, kuidas omavahel tööd tuleks korraldada. Kui siiski on soov seda kuidagi mõjutada, siis peaks see toimuma läbi KOKS-i.
25. VTK-s on kirjeldatud ja arutletud lastekaitsetöötaja põhiülesannete ning täiendavate ülesannete teemal. LasteKS ei saa kohalikule omavalitsusele panna konkreetselt kirja lastekaitsetöötaja tegevusi. Kohaliku omavalitsuse täiendavad ülesanded saab meie hinnangul reguleerida KOKS-ikaudu.
26. Siseministeerium palub selgitada, mida mõeldakse VTK-s mõiste „mitme valdkonna põhjalikku hindamist vajavad lapsed“ all? Millised lapsed need on ning milliste kriteeriumite alusel toimib hindamine? Lisaks soovime täpsustada, kas piiriüleste juhtumite alla lähevad ka juhtumid, kus üks vanem viib lapse välismaale ja lapse huvid on ohus ning sisuliselt on tegemist lapserööviga? Sellisel juhul on eelnõu väljatöötamisel oluline ka paika panna, kuidas näeb välja lapse tagasi toomise protsess välisriigist. Samuti jääb ebaselgeks termin „kauakestev“. Milline saab olema ajaraam, kus saab ametnik öelda, et tegemist on „kauakestva“ juhtumiga?
27. VTK 3. peatükis *Kohaliku omavalitsuse ja Sotsiaalkindlustusameti ülesanded lastekaitse korraldamisel*, on regulatiivsetes lahendustes tehtud kaks ettepanekut lastekaitsetöötajate toetamiseks ning nende tehtava töö kvaliteedi parandamiseks. Siseministeerium toetab 2. varianti: **Koondada KOV-i tasandi laste heaolu ja lastekaitse korraldus piirkonnakeskustesse ning soodustada tiimipõhist korraldusmudelit.** Selline lähenemine toetab Siseministeeriumi toetavaid tegevusi ESF 2023-2028 raames, mille eesmärgiks on toetada kohalikke omavalitsusi kohapealse kompetentsi ning teaduspõhiste mudelite kasutamisel. Siseministeeriumi hinnangul on vajalik just kohaliku tasandi spetsialistide toetamine ning sealse võrgustiku arendamine, et nad oleks valmis ja saaksid lahendada probleemid seal, kus need tekivad. Küll aga vajab KOV lastekaitse spetsialist teatud juhtumite lahendamisel Sotsiaalkindlustusameti tuge.
28. Siseministeerium peab oluliseks, et VTK-s välja toodud variant lastekaitse 24/7 valmisoleku tagamiseks muutuks reaalseks praktikaks. Vajadus selle järele tuleneb lastekaitsetöö olemusest ning see on kirjutatud ka LasteKS-is, kus eeldatakse sekkujana siiski lastekaitsetöötajat kui spetsialisti, mitte politseid (LasteKS 10.ptk). Politsei

sekkumisõigus on tunduvalt piiratum kui lastekaitsetöötajal. Lisaks on lasteombudsman väljendanud arvamust, et politsei kohalolek lastekaitsejuhtumite lahendamisel ei ole lubatav. Tänapäevane probleem on eelkõige selles, et peale kella 17.00 puudub lastekaitseametniku võimekus sekkuda ja abi anda abivajavale lapsele. Üleriigiliselt on küll loodud ööpäevaringne lasteabi telefon, aga praktikas vajavad lapsed teatud sündmuse järgselt vahetult lastekaitseametniku sekkumist. Politseitöö eripära eeldab kiiret tegutsemist, kuid lastega seotud juhtumites võivad lapsed vajavad rahulikku ja turvatunnet toetavat suhtlemist, mida alati pole politseinikel võimalik pakkuda. Lisaks, ei ole politseipatrulli väljaõpe lapse kohtlemisel sedavõrd professionaalne, kui see on lastekaitsetöötajal. Muudatus oleks kindlasti laste huvides ning toetaks lapse heaolu traumeerivates olukordades.

29. Siseministerium toetab ettepanekut töötada välja ja teha kättesaadavaks sidus ja kohustuslik täienduskoolitus- ja mentorlusüsteem lastekaitsetöötajatele.
30. VTK-s on välja toodud, et Sotsiaalkindlustusametile on praegu ette nähtud ebapiisavad normid haldusjärelvalve tegemiseks. Siseministerium soovib rõhutada, et ainuüksi kirjalikud normid seaduses ei taga toimivat järelvalvesüsteemi. Oluline on aidata vigade parandamisel, korraldada vastavaid koolitusi, toetada normide täitmist jne.
31. VTK-s on käsitletud eraldi teemana lastekaitseteenuse tagasiside ja kaebuste teemat. Hetkel on inimestel võimalik kaebusi esitada nagu mistahes haldusmenetluses (LasteKS § 1 lg 3). Selle järgi on võimalus haldusakti andmisel vaie esitada või ka kohtusse pöörduda. Seega kaebeõigus on olemas. Ka riigivastutuse seaduse alusel on võimalik esitada kahjunõudeid. Sellest lähtudes saab ka järelvalvet teha, alus on olemas – kaebus. Kui Sotsiaalministeriumi hinnangul pole olemasolev lahendus piisavalt rakendust leidnud ning olemas on mingi muu viis selleks, siis Siseministerium võib toetada ettepanekut muuta lastekaitseteenuse saajatele tagasiside ja kaebuste esitamise võimalus lihtsamaks ja kasutajasõbralikumaks. Eelduseks on, et seda uut lahendust tutvustatakse ja kirjeldatakse olulistele osapooltele.
32. Siseministerium palub täpsustada, millistele baasnõuetele VTK analüüsis viidatakse, kui räägitakse „riigiülesest kehtestatud baasnõuetest“.
33. VTK-s on välja toodud, et selguse loomiseks lastekaitseüsteemi osalistele on otstarbekas koondada praegu LasteKS-is ja SHS-is reguleeritud laste heaolu tagamist, sealhulgas abivajavatele lastele mõeldud teenuseid, puudutav regulatsioon ühte seadusesse, praegusesse LasteKS-i. Kuigi selline lahendus oleks teoreetiliselt võimalik, siis Siseministeriumi hinnangul on LasteKS-i ja SHS-i kohaldamisalad mõnevõrra erinevad ja kõiki teemasid ei saaks ilmselt LasteKS-i tõsta.

Siseministerium tänab võimaluse eest VTK kohta arvamust avaldada. Pakume vajadusel enda igakülgset abi ja partnerlust lastekaitse reformi teemade arutamisel ning erinevate sellega seonduvate teemade analüüsimisel.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Barbara Haage 6125131
barbara.haage@siseministerium.ee